

Класифікація прислівників за значенням тією чи іншою мірою порушувалась у працях багатьох мовознавців. Переважна більшість дослідників традиційно виділяє дві лексико-семантичні групи прислівників: означалі та обставинні [7, с.325-327; 6, с.222; 14, с.289; 17, с.331]. Прислів'я чинні відносяться до різних обставин, за яких відбувається та чи інша дія: місце, час, причину, мету. У реченні вони відносяться до особових форм дієслова, до дієприкметників і дієприслівників. Прислівники означальні характеризують якість дії, ознаки предмета. У їх складі мовознавці виділяють такі семантичні підгрупи: 1) *якісно-означальні*, що вказують на якісну ознаку іншої ознаки — процесуальної або статичної — і мають форми ступенів порівняння (*всього, смішно, легко* та ін.); 2) *кількісно-означальні*, які означують міру або ступінь вияву ознаки, характер інтенсивності (*дуже, надто* і т.д.); 3) *прислівники способу дії*, що вказують на спільне чи роздільне виконання дії (*разом, нікуди, еспердідо* тощо); 4) *дехто* ще виділяє *порівняльно-умовні* прислівники (*нашому, по-вашому, по-своєму, по-осинньому* та ін.) [7; 13]. Виділення окремої групи означальних прислівників підтверджує безпідставність традиційного ототожнення обставини як члена речення і прислівника як члену тини мови, що характерно, наприклад, і для посібника В.С.Вашенка, де наводяться прислівники місця, часу, причини, мети, способу дії та міри і ступеня [4, с.163]. При цьому, як бачимо, усі означальні прислівники відносяться до прислівників міри і ступеня та способу дії. Означальні прислівники можуть сполучатися з іменниками (*прогулянка нікуди*), а кількісні частіше відносяться до дієслів особової форми [6, с.222].

Дискусійним моментом на сьогодні є виділення ще двох цілком самостійних лексико-семантичних груп — *предикативних* та *модальних* прислівників [1; 2; 9; 12; 13; 14; 15], оскільки суперечить традиційним поглядам на "категорію стану" як окрему частину мови [7, с.335]. Переконливі докази щодо безпідставності "категорії стану" як окремої частини мови наводять С.П.Бевзенко [1; 2], І.К.Кучеренко [9] та деякі інші мовознавці.

Семантичні групи взаємнієвних прислівників українських говорів Закарпаття

ПІСКАЧ О. Д.
(Ужгород)

знавці. Предикативні прислівники означають стан і в реченні функціонують у ролі головного члена односкладного безособового речення (*безлюдно, варто, потрібно*). Значна кількість їх співвідноситься з якісними прикметниками і означає почуття, емоційний чи фізичний стан (*весело, тихо, тепло*). Модальні прислівники служать для виявлення ставлення мовця до змісту висловлення (*по-перше, можливо, по-моєму* та ін.) [12, с.23-25].

Автори розділу про прислівник Л.І.Коломієць та А.В.Майборода в академічній граматиці української мови виділяють дещо інші групи прислівників за значенням: атрибутивні, обставинні, означальні, предикативні, модальні, атрибутивно-предикативні, модально-атрибутивні [13, с.444]. Ми відстоюємо класифікацію, яка останнім часом знаходить підтримку в багатьох мовознавців і базується на виділенні 4 лексико-семантичних груп прислівників (*означальних, обставинних, предикативних і модальних*).

Відзайменникові прислівники, за свідченням найдавніших слов'янських пам'яток, фактів сучасних слов'янських мов і говорів, становлять найархаїчніший шар прислівникових утворень не тільки в українській, а й у всіх слов'янських мовах. Велика кількість їх сягає ще спільнослов'янської мовної спільності, а в деяких випадках навіть спільноіндоєвропейської мови-основи (пор. прислівники із словотворчим формантом *-де*) [8, с.373].

Серед відзайменникових прислівників українських говорів Закарпаття найбільше ОБСТАВИННИХ, у межах яких виділяються:

1. Прислівники часу, які розподіляються в такі підгрупи:

а) означені (вказують на час, коли відбувається дія): *тогда, коли*. Наприклад: *кѡліи вас мош увѣд'іти?* (37), *тѡгда го найдеш, ѡак с'а вода дгѡр'і вѣрне* (30);

- повторність виконання дії: *зас'* "знову". Наприклад: *зас'-ис' туйка прийшла ми дѡкучати* (32), *зас' ми туй хѡдит* (54). Див. *зас'* у цьому ж значенні [СБГ, I, 288; СЯГ, 580], пор. вигук *зась!* [НСБМ, 188; СУМ, III, 340];

- співвідносність дій відносно теперішнього часу: *гѣнто* "зовсім недавно, два-три дні тому" (див. у цьому ж значенні *гѣнто, гѣнтова, гѣнтолі, гынто, гинто* [СБГ, I, 166], пор. *гѣнто* "давно" [СЯГ, 475]), *потѡму, пак* (див. у цьому ж значенні *пак* [СБГ, II, 35], пор. частку *пак* в обстежуваних говорах і в СГ, III, 87), *такоу, онѡгди* "недавно, цими днями" (див. у цьому ж значенні *онѡгди, онѡгдичкі* [ГГ, 139], *онѡгди, онѡгдивай* [СГ, III, 54], *онѡгдѡ, онѡгдѣ, онѡгди* [СБГ, II, 20]), *ѡдде, ѡде, гѣнде* "недавно" (див. у цьому ж значенні *генде, гендека* [СГ, I, 279]; пор. вказівну частку *гендѡ*

“онде” [ЛСПГ, 54]), *а́нде, ату́, ђту́й*. Наприклад: *ишла́-м ге́нто* пил’а них (24), *робо́ту пак поро́бите* (43), *о́дека-м* была у Вол’ї́ци (46);

б) прислівники часової межі дії вказують у найбільш загальних рисах на часові параметри дії, тобто обмежують дію стосовно її початку, кінця, тривалості або вказують на необмежене тривання дії:

- вказують межу дії стосовно її початку: *ві́дге́нто, утко́лі, ут:ђгды, ві́дђде, віт:а́к*. Наприклад: *ни ві́д’іла си чулу́віка аж ві́дге́нто* (35), *ни мы́тый-ис’ утко́лі т’а ма́ти ро́дила* (48), *віт:а́к* прийшли́ до нас руму́ни (29);

- виражають межу дії стосовно її кінця: *до́кы, до́кул’, по́кы (по́кл’а, пок, по́кіт’)* (див. у цьому ж значенні *пок, пог, покі, поки, пока, покіл’* [СБГ, II, 99]), *по́ты (по́тыд’, по́т’і)* (пор. *поты, поты* [СБГ, II, 124], *поты* [СГ, II, 377] у значенні “досі”), *до́с’і, доўту́, доге́нто*. Наприклад: *по́ки ти бу́деш д’і́тіну му́чити?* (7), *гет доўту́й* жи́ла тѢ́та ба́ба ў нас, а пак *дис’* пропа́ла (50);

- вказують на необмежене тривання дії в часі: *гай, угай* “постійно” (див. *вгай, увгай, угай* у цьому ж значенні [ГГ, 34], *усе́, наўсе́, зоўс’ім* та ін. Наприклад: *гай* ма́ймо фа́йний урожа́й (22), *уга́й* тот хлѡ́пчыи́че спит *тай* (19), *д’і́ти с’а ўсе* ту ба́вили і бі́ды ни бо́ло (47);

в) неозначені прислівники вказують на можливість обрання будь-якої пори для виконання дії в минулому чи майбутньому або на неозначено-минулий час: *да́ко́ли* (див. у цьому ж значенні *даколи* [СБГ, I, 203]), *де́ко́ли, пода́ко́ли, поде́ко́ли, колі́с’, дис’, коли-нибу́т’*. Наприклад: *дис’* вас удві́даву, ќумо (27), *де́коли* до нас захо́дит тот Петро́ (56);

г) заперечні прислівники заперечують можливість виконання дії взагалі: *ни́гда, ні́гды, н’і́гда* (див. у цьому ж значенні *нигда, нигди, нігди* [СБГ, I, 488]), *нико́ли*. Наприклад: *ун там шў́гы ні́гды ни пў́йде* (21), *йа ту н’і́гда* ни была (12), *н’і́гди* так не бу́де, йак ти хо́чеш (29);

г) частотно-часові прислівники вказують на повторюваність дії в часі: *да́ко́ли, де́ко́ли, пода́ко́ли, йно́ди, поде́ко́ли*. Наприклад: *да́коли* ми пр’і́кно ста́йе (31), *дако́ли* жо́на́ быва́йе бі́та (35), *подеко́ли* го ві́жу ў тиливі́зѢ́р’і (34).

2. Прислівники місця розподіляються на:

а) прислівники власне місця дії:

- вказують на конкретне (означене) місце дії: *о́дде* “ось тут” (див. у цьому ж значенні *оде, одево́, оди, водево́, одека, одикаво, отдека* [СБГ, II, 15], *оде, од’е, одо́* [ЛСПГ, 141-142]), *там, ту, туй* (див. у цьому ж значенні *ту, туй* [СГ, IV, 292, 293], *туй, туйка, туйки* [СБГ, II, 305]), *а́нде, ђнде* (див. у цьому ж значенні *но́нде* [СБГ, I, 494], *ђнде, ђндека, ђндекаво* [СБГ, II, 20], *ондека* [ЛСПГ, 144]), *гінде, гинта́м* (див. *ге́нде, гента́мкі, гента́мечкі* у

цьому ж значенні [ГГ, 44]), *ѡнтѡм*, *ѡтѡѡй*, *тѡѡ* та ін. Наприклад: *ѡнде ѡже т'ін'ѡ ѡпѡла* (50), *перебуѡли ѡни там* дѡрѡна (28), *тѡ мн'ѡтко копѡти* (31), *ѡнде му ѡ мѡти стоѡѡт'* (16);

- виражають неозначене місце дії: *де*, *дис'*, *інде*, *дѡгде*, *дѡгде*, *подѡде-де*, *де-нибуѡт'*, *подѡгде*, *кудыс'*, *куды-нибуѡт'*. Наприклад: *мѡже, кудыс' л'ѡде хѡже жѡѡѡт* (33), *мѡти дес хѡди* (22), *інде май с'ѡ трафл'ѡли ви-лѡчкѡ мѡлѡны* (39);

- заперечують будь-яке місце дії: *нигде*, *н'інде*. Наприклад: *нигде ниѡе так дѡбр'ѡ, ги дѡма* (25), *н'інде ни гѡдна жѡти, такѡ зла* (7);

б) прислѡвники напрямку руху виражають:

- напрямок дії стосовно конкретного (означеного) об'єкта: *вѡт:ѡ*, *ѡц:ѡ*, *ѡдавѡт:ѡ*, *ѡвѡнты*, *ѡвѡц:ѡ*, *вѡт:ѡм* та ін. (виражають напрямок ви-хідного пункту руху). Наприклад: *ѡдавѡт:ѡ пѡѡду пѡѡ до вѡроѡа* (51), *вѡ-т:ѡ го дѡбре вѡтко* (7); *ѡнде, ѡнде, ѡде, ѡд:ѡ, гинде, ѡтѡ, ѡтѡѡй, ѡнтѡм, ѡнтѡдѡ, гинтѡм, дѡтѡтѡ, дѡѡдде, дѡты, пѡты, дѡс'ѡ, с'ѡды, тѡды, тѡ, там, геѡ* та ін. (означають кінцевий пункт руху). Наприклад: *судѡ при-ѡшлѡ малѡ гѡс'ѡ* (56), *идѡмѡ там, де ѡтиц' нам жѡѡе* (12), *Пѡтре, пѡѡ лѡм тѡ* (26), *ѡдѡты н'ѡ дѡвѡѡх тѡѡ лѡѡѡѡ* (3);

- напрямок дії стосовно неозначеного об'єкта: *вѡткѡ*, *ѡткѡс'* (вихід-ний пункт руху). Наприклад: *вѡткѡ ѡду, вѡм нѡгда ни ѡпѡвѡм* (1), *мѡлѡѡ ѡт-кѡс' прѡт'ѡг сѡсѡ пис'ѡ* (19); *дѡкѡ, гѡт, кудѡ, інде, ѡнудѡ, дѡкудѡ, дѡгде, дѡгде, кудыс', дис', де-нибуѡт', кудѡ-нибуѡт'* (кінцевий пункт руху). Наприклад: *бѡдѡ ѡѡ дес понѡсѡ* (29), *ѡд'ѡм, мѡлѡдѡц'ѡ, дѡгде на вѡч'ѡркѡ* (39);

- прислѡвники, що заперечують можливість напрямку руху взагалі: *нигде*, *никуды*, *н'інде*, *н'ікуды*. Наприклад: *ни пѡѡдѡѡ нѡс'ѡка н'інде* (3), *мѡти го нѡкуды ни пѡстѡѡла* (20), *не т'ѡкѡѡ н'інде* (7);

- прислѡвники, що вказують на неможливість напрямку руху: *н'інде*, *н'ікуды* (з наголосом на першому складі). Наприклад: *н'ікуды на гѡѡѡѡ пѡтѡѡ* (35), *н'інде с'ѡ ѡ свѡт'ѡ д'ѡти стар'ѡ бѡбѡ* (23).

3. Обставинних прислѡвників причини і мети серед відзайменникових утворень зовсім небагато: *ѡчо*, *чѡгѡ*, *тѡгѡ*, *зѡѡчо*, *прѡѡчо*, *прѡѡчѡс'*, *нѡѡчѡс'*. Наприклад: *пр'ѡѡчо за мѡѡ т'ѡл'ѡ хѡдиѡ, ѡѡк пѡдхѡѡстѡна?* (38), *ѡто с'ѡ на н'ѡ дѡѡѡѡ?* (32), *чѡгѡ-с' тѡѡ дѡнѡс' сѡрдѡѡтѡ?* (52), *пѡѡ ун тѡгѡ там ѡ сидѡт'* (48).

ОЗНАЧАЛЬНІ прислѡвники у складі відзайменникових поділяються на такі групи:

1) кѡлькѡсно-означальнѡ: *так* “дуже”, *гѡт* “зовсім” (пор. *гѡт* “далеко” [ГГ, 44]), *тѡл'ѡ*, *кѡл'ѡ*, *с'ѡл'ѡ* (*с'ѡл'ѡ*) (пор. частки *сѡлькѡсѡ*, *сѡлькѡсѡ*

[СГ, IV, 126], *сіл'кісь* [СУМ, IX, 220]), *ц'іц'ко, ѓт'іл'ко, ѓц'іл'ко, ац':ул'ко* та ін. Наприклад: *гет проп'аў сн'іх* (37), *так д'іти потолоч'і-ли от'аву* (28), *шчи би-м т'іл'ко здимит'аў* (38);

2) способу дії:

- вказують на можливість виконання дії чітко визначеним способом: *от'ак, с'ак* (див. у цьому ж значенні *с'ак* [НСБМ, 631; СГ, IV, 239]), *так, ийс'ак, ант'ак, гинт'ак, ац':ак, ѓц'ак* та ін. Наприклад: *ийс'ак-ні р'обі* (24), *ўбирні в'іла ант'ак* (32), *ац':ак ми напар'уй* (4);

- вказують на можливість виконання дії будь-яким способом: *да'йак, де'йак, й'акос', йак-ниб'ут', ѓнак* “інакше” (пор. *она'кый* [СГ, III, 54], *она'кий* [СУМ, V, 696] у значенні “інший”), *і'нак, и'нак* (див. у цьому ж значенні *инак, инако* [СГ, II, 130], *і'нак, і'нако* [ГГ, 85]). Наприклад: *в'ісади мен'е де'йак на коп'іц'у* (22), *й'акос' лем от'о б'уде* (25), *да'йак с'а вырви д'мін'і* (50);

- означають неможливість виконання дії будь-яким способом: *н'і'й'ак, ний'ак*. Наприклад: *н'і'й'ак - им ни г'одна пис'мо удпис'ати* (3);

- вказують на відсутність певного способу виконання дії: *н'і'й'ак, н'і'й'ак* (з наголосом на першому складі). Наприклад: *ний'ак ми піт'і до сва-т'іў, бо роб'оты д'оста* (35), *н'і'й'ак с'и т'утки й пом'іти* (11).

У МОДАЛЬНІЙ функції зафіксовано такі відзайменникові прислівники: *дис'* “напевно”, *по-м'ому, по-т'вому, по-в'ашому* та деякі інші. Наприклад: *дис', ты с'а, к'умице, с'ердиш на н'а* (50), *по-м'ойому, ту ма'йе б'оти грибл'анка* (51).

У функції ПРЕДИКАТИВНІЙ уживаються: *она'ко, прич'ому, прит'ому, ниприч'ому*. Наприклад: *а прич'ому т'утки ви?* (29), *так ми она'ко ў р'от'і* (24).

Наші спостереження над прислівниками займенникового походження, що вживаються в українських говорах Закарпаття, дають підстави стверджувати, що значна кількість зібраних прислівникових лексем, незважаючи на їх поширеність у багатьох інших українських говорах, а також у творах відомих українських майстрів слова, все ж не зафіксована у Словнику української мови, що становить прикрий факт. Адже саме народна мова є важливим джерелом збагачення літературної мови. Крім того, навіть чимало виявлених нами вузьколокальних прислівників змогли б, на наше глибоке переконання, значною мірою доповнити словниковий склад прислівників сучасної української мови, увійшовши до активного запасу, оскільки більшість їх утворена на базі вже наявних літературних відповідників і відзначається свіжістю семантичних відтінків. Наприклад: *тог'о* “з тієї причини, тому”, “з тією метою”; *за'шчо* “з якої причини, чому”; *за'шчос'* “з якоїсь причини”; *на'ус'е* “назавжди”; *напот'ому, нап'от'ім* “на

пізніший час”; *непрічому* “ні в якій залежності, ні в якому зв’язку”; *неназоус’ім* “не на все життя”; *подєко́ли* “іноді” та деякі інші.

Із 180 охарактеризованих прислівників займенникового походження (крім значної кількості фонетико-морфологічних варіантів) 95 із них не мають прямих літературних відповідників. 16% тих лексем, які властиві й літературній українській мові, виявляють функціонально-семантичні особливості. Так, прислівники *там, тут, де, інде, онтам*, крім основного значення місця дії, уживаються і для позначення напрямку руху. *До́кы, до́с’ї, до́ты*, на відміну від їх літературних відповідників, зберегли архаїчне значення напрямку руху дії.

СПИСОК НАЗВ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

1. Аранка, Воловецький р-н.
2. Березово, Хустський р-н.
3. Березники, Свалявський р-н.
4. Білки, Іршавський р-н.
5. Бобовище, Мукачівський р-н.
6. Великі Ком’яти, Виноградівський р-н.
7. Водиця, Рахівський р-н.
8. Волосянка, Великоберезнянський р-н.
9. Ворочеве, Перечинський р-н.
10. Вучкове, Міжгірський р-н.
11. Ділове, Рахівський р-н.
12. Довге, Іршавський р-н.
13. Довге Поле, Ужгородський р-н.
14. Жденієво, Воловецький р-н.
15. Зарічево, Перечинський р-н.
16. Заріччя, Іршавський р-н.
17. Керецьки, Свалявський р-н.
18. Колодне, Тячівський р-н.
19. Клячаново, Мукачівський р-н.
20. Колочава, Міжгірський р-н.
21. Королево, Виноградівський р-н.
22. Косівська Поляна, Рахівський р-н.
23. Крива, Тячівський р-н.
24. Кушниця, Іршавський р-н.
25. Лалово, Мукачівський р-н.
26. Липовець, Перечинський р-н.
27. Лінці, Ужгородський р-н.
28. Луг, Рахівський р-н.
29. Луги, Рахівський р-н.
30. Майдан, Міжгірський р-н.
31. М. Березний, Великоберезнянський р-н.
32. Малий Раковець, Іршавський р-н.
33. Нанково, Хустський р-н.
34. Нижній Бистрий, Хустський р-н.
35. Нижні Ворота, Воловецький р-н.
36. Неліпино, Свалявський р-н.
37. Павлово, Свалявський р-н.
38. Подобовець, Міжгірський р-н.
39. Присліп, Міжгірський р-н.
40. Пузняківці, Мукачівський р-н.
41. Рокосово, Хустський р-н.
42. Руська Мокра, Тячівський р-н.
43. Руське Поле, Тячівський р-н.
44. Сасово, Виноградівський р-н.
45. Синевир, Міжгірський р-н.
46. Скотарське, Воловецький р-н.
47. Смерекова, Великоберезнянський р-н.
48. Сокирниця, Хустський р-н.
49. Страбичево, Мукачівський р-н.
50. Торун, Міжгірський р-н.
51. Тур’я Ремета, Перечинський р-н.
52. Холмовець, Виноградівський р-н.
53. Худльово, Ужгородський р-н.
54. Чорний Потік, Іршавський р-н.
55. Широкий Луг, Тячівський р-н.
56. Ясіня, Рахівський р-н.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ ДЖЕРЕЛ ФАКТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

1. ГГ — Гуцульські говірки. — Львів, 1997.
2. ЛСПГ — Лисенко П.С. Словник поліських говорів. — К., 1974.
3. НСБМ — Насовіч І.І. Слоўнік беларускай мовы. — Мінск, 1983.
4. СБГ — Онишкевич М.Й. Словник бойківських говірок. — К., 1984. — Ч.І-ІІ.
5. СГ — Словар української мови // За ред. Б.Грінченка. — К., 1907-1909.
6. СУМ — Словник української мови. — К., 1970-1980. — Т.І-XI.
7. СЯГ — Словник української мови Я.Ф.Головацького // Історія культури — першоджерела. — Пряшів, 1902.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бевзенко С.П. До питання про “категорію стану” як окрему частину мови в українській мові // Наук.зап. УжДУ. — Т.37. — Львів, 1959.
2. Бевзенко С.П. До питання про модальні слова // Наук.зап. УжДУ. — Т.37. — 1959.
3. Білоусенко П.І. Перспективно-часові прислівники у східнослов'янських мовах: Лексика української мови в її зв'язках із сусідніми слов'янськими і неслов'янськими мовами // Тези доповідей. — Ужгород, 1982.
4. Ващенко В.С. Українська мова. — Харків, 1961.
5. Вихованець І.Р., Городенська К.Г., Грищенко А.П. Граматика української мови. — К., 1982.
6. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. — К., 1985.
7. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. — К., 1965.
8. Історія української мови: Морфологія. — К., 1978.
9. Кучеренко І.К. Теоретичні питання граматики української мови: Морфологія. — Ч.ІІ. — К., 1964.
10. Прилипка Н. Прислівникове вираження часових значень в українських говорах // Український діалектологічний збірник. Книга 3. Пам'яті Тетяни Назарової. — К., 1997. — С.52-57.
11. Розумик Т.М. Лексика на позначення понять, пов'язаних із частинами доби, у говорах Українських Карпат: Лексика української мови в її зв'язках з сусідніми слов'янськими і неслов'янськими мовами // Тези доповідей. — Ужгород, 1982.
12. Русанівський В.М. Означальні, предикативні і модальні прислівники // Українська мова і література в школі. — 1967. — №4.

13. Сучасна українська літературна мова: Морфологія / За ред. акад. І.К. Білодіда. - К.: Наукова думка, 1969.
14. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я. Плющ. - К., 1994.
15. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П. Грищенка. - К., 1997.
16. Сучасна українська мова / За ред. О.Д. Пономарева. - К., 1998.
17. Українська мова / За ред. П.С. Дудика. - Ч.І. - К., 1988.
18. Франчук В.Ю. Обставинні прислівники в українській мові / Українська мова і література в школі. - 1960. - №5.
19. Чапля І.К. Прислівники в українській мові. - Харків, 1960.
20. Чучка П.П. Прислівники старожитного периферійного говору // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія філологія. - Вип.3. - 1998. - С.33-40.

SUMMARY

Pronoun adverbs used in the Ukrainian dialects of Transcarpathia are divided into four semantical groups: attributive, adverbial, predicative and modal. Adverbial adverbs (*онде, одє, ад:є, гінде, атү, ѓтүй, онтам, антудя, гинтам, доўтү, доадде, доты, ноты, дос'і, с'уды, туды, ту, там, геў, декотли, подакóли, подекóли, коліс', дис'*) point to different circumstances, under which the action takes place. Attributive adverbs (*түл'ко, күл'ко, с'үл'ко, с'іл'ко, так, ийс'ак, антáк, гинтáк, ац'áк, ѓц'áк*) characterize the quality of the action or object. Predicative adverbs (*онáко, причóму, притóму, нипричóму*) point to the state, and modal adverbs are used to express the speaker's attitude towards the content of the statement (*по-мóму, по-твóму, по-вáшóму, дис'*).